

CHECKLIST

Jak pracovat s dítětem, které vše odmítá a ignoruje veškerá pravidla?

1. STANOVIT PEDAGOGICKÝ PODPŮRNÝ TÝM

Poradenské služby ve škole zajišťuje školní poradenské pracoviště (ŠPP). Jeho členové mohou být pro učitele velkou oporou při hledání vhodného řešení problémové situace.

- Zapojit tým ŠPP, rozložit síly a určit role – kdo, kdy a jak konkrétně dítě podpoří, případně zda jednorázově/opakovaně/jak často.
- Pověřit některého člena (ŠPP) nebo někoho z pedagogů, kdo celou situaci kolem dítěte bude koordinovat a vezme si ji na starost.
- Pokud je to možné, zapojit do plánování podpory dítěte co nejvíce učitelů, kteří dítě učí a asistenta pedagoga (AP), pokud ve třídě je.
- Se všemi zapojenými pracovníky se alespoň jednou sejit na společné poradě. Vyžaduje-li to situace, scházet se pravidelně.

2. ZMAPOVAT STÁVAJÍCÍ SITUACI A DOSAVADNÍ PODPORU DÍTĚTE

Ujasněním aktuální situace se vyhneme zbytečným úkonům nebo zdvojení práce. Šetříme tak energii i čas.

- Dát dohromady veškeré informace a dokumentaci k tomu, co se již ve škole v podpoře dítěte odehrálo a kdo z pedagogického týmu byl zainteresován (např. nastavená podpora ve výuce, individuální schůzky s dítětem, patron dítěte, práce s třídním kolektivem aj.).

1

- Získat co nejvíce informací o dítěti (např. co ho baví a zajímá) a seznámit se s bližší situací rodiny (jak jsou v ČR dlouho, jaké má dítě rodinné zázemí...).
- Zjistit, kdo ze školy a kdy již komunikoval s rodiči a čeho se setkání týkala, domluvit se, kdo bude komunikovat s rodiči a zda je třeba zajistit ze strany školy tlumočení.
- Zjistit, zda dítě již podstoupilo nějaké vyšetření:
  - v některém ze školských poradenských zařízení (ŠPZ – PPP, SPC),
  - specializované (např. u klinického psychologa, logopeda, neurologa, psychiatra apod.).
- Zjistit, zda z některého vyšetření vyplývá konkrétní doporučení pro školu, případně navržený stupeň podpůrného opatření.
- Zjistit, zda dítě dochází na terapii nebo na hodiny speciálně pedagogické péče.

3. PSYCHOSOCIÁLNÍ PODPORA DÍTĚTE

Vícejazyčné dítě může ve škole prožívat různé více či méně náročné situace. Jiná kultura, jiný jazyk, těžší navazování vztahů a sdílení emocí, pocit vykořenění nebo traumatické zážitky spojené s migrační zkušeností mohou mít za následek vysokou míru frustrace dítěte a z toho plynoucí potíže.

- Interní podpora dítěte:**
  - Školní psycholog (pokud škola má) – individuální rozhovory o osobních problémech dítěte,
  - sociální pedagog (pokud škola má) – individuální poradenství, dlouhodobá péče včetně komunikace s rodinou,
  - výchovný poradce, metodik prevence či speciální pedagog (dle možnosti školy) – dlouhodobá individuální péče ve formě motivačních rozhovorů,
  - učitel – všimání si chování dítěte, podpora, přijetí, nabídka či zprostředkování setkání s poradenskými pracovníky školy.
- Individuální výchovný plán:
  - Nastavit plán členem ŠPP spolu s dítětem – plán motivační, regulující nežádoucí chování (dítě si samo stanovuje cíl/cíle, na kterém/kterých chce a bude pracovat, přebírá zodpovědnost za své chování).
  - Vyhodnocovat plán členem ŠPP spolu s dítětem (podle náročnosti chování i každý týden).

2

- Externí podpora dítěte:**
  - Zkusit najít v regionu v jazyce dítěte kontakty na psychologickou pomoc, růstovou skupinu, case managera, nízkoprahové zařízení či jiné neziskové organizace, které mohou rodině pomoci.
- Interní podpora třídního kolektivu:**
  - Zjistit, jakým způsobem bylo a je pracováno s klimatem třídy (pokud jakékoliv dítě nerespektuje pravidla, týká se to i celého kolektivu, který to vnímá).
  - Jednorázové vstupy do třídy (intervence) může nabídnout školní metodik prevence, školní psycholog, sociální pedagog ve spolupráci s třídním učitelem (témata motivace, dodržování pravidel a vytváření bezpečného prostředí pro všechny).
  - Nastavení třídnických hodin, ve kterých je možné pracovat s celým třídním kolektivem – je důležité, aby se do nich mohlo aktivně zapojit i vícejazyčné dítě (základem prožitků, ne verbální komunikace).
- Externí podpora třídního kolektivu:**
  - Vyhledat v regionu externí organizace, které poskytují programy primární nebo selektivní prevence (web NUV, iPREV).

4. PODPORA DÍTĚTE VE VÝUCE

Za náročným chováním vícejazyčného dítěte, nulovou motivací a odmítáním cokoliv dělat se také může skrývat nedostatečně nastavená nebo žádná podpora dítěte ve výuce a jeho aktivního zapojení.

- Zjistit, zda dítě již mělo nebo má aktuálně nastavené nějaké podpůrné opatření ve škole a podívat se, jak je nastaveno:
  - vyhodnotit, nakolik je funkční, tedy zda máme z čeho vycházet a na co navazovat.
- Zjistit, zda má dítě aktuálně platné doporučení ŠPZ.
- Pokud má dítě platné doporučení ŠPZ (po vyšetření PO 2 a více):
  - prostudovat a řídit se jím při nastavování podpory,
  - vypracovat PLPP/IVP se všemi zúčastněnými pedagogickými pracovníky (třídní učitel, netřídní učitelé, výchovný poradce, speciální pedagog, asistent pedagoga...),
  - seznámit s nastaveným plánem podpory všechny učitele, kteří dítě učí,
  - vyhodnocovat PLPP/IVP alespoň 2x ročně.

- Pokud dítě zatím žádné vyšetření nemá:
  - nastavit PO 1 formou PLPP (jasně stanovit konkrétní cíle),
  - u dítěte s náročným chováním můžeme do plánu podpory zahrnout i cíle na regulaci jeho chování (vhodné je, aby si tyto cíle stanovilo dítě samo),
  - po 3 měsících vyhodnotit,
  - zvážit vyšetření v PPP/SPC (pokud se opakovaně nedaří naplňovat cíle plánu).
- Na co se zaměřit před nastavováním PLPP/IVP:**
  - zjistit si jazykovou úroveň dítěte (jazyková diagnostika), zda dítě navštěvuje hodiny ČDJ, na jaký stupeň jazykové podpory má nárok,
  - svolat setkání s učiteli a AP, kteří dané dítě učí, a s nimi nastavit konkrétní podporu v jednotlivých předmětech,
    - vhodné metody výuky dle jazykové úrovně dítěte,
    - přiměřenost (reálnou splnitelnost) povinných výstupů dle ŠVP,
  - dobře promyslet způsob hodnocení – hodnotit pokrok dítěte (znalost reálné situace dítěte – stanovení cíle – kontrola jeho splnění),
  - koordinovat podporu dítěte (důležité!) – co kdo dělá, co kdo nabízí (vzájemně komunikovat a předávat si informace o pokroku dítěte),
  - pokud se projevuje netečně nebo odmítavě, zjistit, jestli se to děje ve všech předmětech (včetně výchov), u všech vyučujících, nebo někde něco málo funguje lépe a čím to je,
  - zjistit, jestli netečně a odmítavě komunikuje i mimo výuku – v kolektivu dětí, na obědě, o přestávce, ve družině,
  - všimát si i dalších signálů – vztek, agrese, ustrašenost, únava, smutek, apatie...
- Motivace – je důležité, aby dítě zažívalo nějaký úspěch, i v maličkostech (ocenění, povzbuzení).
- Velkou výhodou ve třídě je asistent pedagoga, který může pomoci při zapojování dítěte do výuky i třídního kolektivu.
- Komunikace s rodiči – nastavení podpory dítěte je důležité projednat s rodiči i s dítětem – je-li třeba, na jednání pozveme tlumočnicka.

Celý článek
a více informací
najdete zde

